

Työttömien Keskusjärjestö: lausunto TEM/949/03.01.01/2017 TEM031:00/2017

Työttömien Keskusjärjestön lausunto lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ns. omatoimisen työnhaun mallista (joka täydentää hallituksen esitystä HE93/2018 vp), TEM/949/03.01.01/2017 TEM031:00/2017

Työttömien Keskusjärjestö ry kiittää mahdollisuudesta lausua omaehtoisen työnhaun mallista. Työttömien Keskusjärjestö ry vastustaa karenssin uhalla tehtävää omatoimisen työnhaun mallia. Pidämme heikkoutena sitä, että koko mallin peruslähtökohta on, että kaikki työttömät ovat laiskoja, joiden työnhakua täytyy ”virallisesti vahtia”.

Näkemyksemme mukaan malli ei synnytä uusia työpaikkoja. Lisäksi hallitus on leikannut hallitusohjelman toteuttamisen alkuvuosina reilusti TE-hallinnon resursseja, joita ei ole täysimääräisesti paikattu sekä heikentänyt kolmannen sektorin mahdollisuuksia järjestää työllisyyspalveluita.

Puuttuvan hallinnollisen kapasiteetin vuoksi kaikki työttömät eivät voi täyttää omatoimisen työnhaun ja aktiivimallin vaatimuksia, vaikka haluaisivatkin. Työtön ei välttämättä saa TE-toimistosta tarvitsemaansa apua. Henkilökohtaisen, kasvokkaisen asioinnin mahdollisuudet ovat rajoittuneet. TE-toimistoon sisään pääsy ja henkilökohtainen asiointi on vaikeutunut.

Työttömän näkökulmasta omatoimisen työnhaun malli ja aktiivimalli muodostavat sekavan paketin. Jos täyttää toisen ehdot, niin ei välttämättä täyty toista. Kokonaisuus on omiaan sekoittamaan työttömien arjen hallinnan. Digitaaliset hakuvaatimukset syrjäyttävät osan työttömistä työnhakijoista kokonaan.

Omaehtoisen työnhaun mallin olisi voinut rakentaa siten, että työnhakijat lähettäisivät vapaaehtoisesti ilman sanktioita TE-toimistolle lähettämänsä työhakemukset. Näistä hakemuksista olisi voinut kerätä tietopankin, jonka avulla kehittää työnhakijoiden työnhakutaitoja, sekä kartoittaa osaamistarpeita ja piilotyöpaikkoja.

Käsillä oleva malli edistää yhteistyötä haittaavaa vastustusta. ”Kyttäyskulttuurin” ei ole missään tutkimuksessa havaittu edistävän omaehtoista toimintaa, ideointia tai aloitekykyisyyttä, päinvastoin. Tämä esityksen osa viittaa vuosikymmenten takaisin yritystoimintamalleihin ja yli sata vuotta vanhoihin ihmiskäsityksiin. Henkilön tuottavuuden johtamisessa yhä enemmän korostuu työkyvyn ylläpito ja kehittäminen, henkilöstön ilmapiiri ja motivaatio. Karenssit lisäävät epäluottamusta.

Alla on huomioita tai kysymyksiä lausuttavasta omaehtoisen työnhaun mallista:

1. Jos TE-toimisto velvoittaa työnhakijaa työnhaun arviointiin, täyttääkö työkyvyn arviointi aktiivimallin ehdot?
2. Korvaako omaehtoisen työnhaun malli aktiivimallin ja nykyiset TE-toimiston toimintaohjeet? Jääkö vain omaehtoisen työnhaun malli? Toivomme **selkokiehityksen koosteen työttömille** osoitetuista vaatimuksista, jotta työtön työnhakijakin ymmärtää, mitä häneltä odotetaan.
3. **Palvelunjärjestäjät** toivovat myös selkokiehitystä ohjetta, milloin palvelunjärjestäjän suunnittelemat palvelut täyttävät omaehtoisen työnhaun mallin ja aktiivimallin vaatimukset, jottei työtön saa väärää tietoa. Soveltamisohjeet täytyy saada hyvissä ajoin, ennen kuin omaehtoisen työnhaun malli astuu voimaan.

Työttömien Keskusjärjestö ry

Rahakamarinportti 3 A, 3. krs, 00240 Helsinki. Puh. 040 547 7090 • Y-tunnus 1003909-9
www.tyottomat.fi tai www.tvy.fi • etunimi.sukunimi@tvv.fi tai toimisto@tvv.fi

Verkkolaskuosoite: 003710039099. Välittäjän tunnus: 003721291126. Verkkolaskuoperaattori: Maventa Oy

4. Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmässä on vieläkin epäselvästi ilmaistu, mitä tarkoittavat 10 päivän (tai vaihtoehtoisesti 15 päivän karenssit) tai 20 päivän (tai vaihtoehtoisesti 30 päivän karenssit), suhteessa omaehtoisen työnhaun mallin aiempiin esitettyihin karensseihin? Työstä kieltäytymisen karenssi on edelleen 90 päivää. Ja tämä voi käytännössä tarkoittaa sitä, että unohtaa tai ei osaa laittaa sähköiseen lomakkeeseen oikeaan kohtaan täppää. Karenssin pituus on huomattavasti suurempi, kuin esimerkiksi Ruotsissa, jossa on porrastettu karenssijärjestelmä.

10 – 20 päivän karenssi vastaa päiväsakoissa esimerkiksi lievää pahoimpitelyä, virkamiehen vastustamista, lievää petosta tai ilkivaltaa. Ovatko nämä verrattavissa siihen, että jättää yhden työhakemuksen tekemättä viikossa?

5. Julkisen rekrytointilain 12 b § voi aiheuttaa hämminkiä työttömillä työnhakijoilla. Milloin on hyväksyttävää, että omaehtoiseksi työnhauksi luetaan rekrytointipahtumiin osallistuminen?
6. 12 c § kohdassa on ilmeisiä kerrannaisvaatimuksia aktiivimallin kanssa. Esimerkiksi omaehtoisen työnhaun edellytyksenä on 2 viikkoa työtä 80 % työajalla. Aktiivimallin ehdon täyttää 18 tuntia työtä 3 kk sisällä.
7. Mitä tarkoitetaan ”toistuvalla työvoimapolitiittisesti moitittavalla tavalla”? Nykyinen käytäntö on, että jos työtön saa kerran kirjeen kahdessa vuodessa, jossa on työtarjouksia, hänen katsotaan toimivan työvoimapolitiittisesti moitittavalla tavalla, jos ei ole pilkun tarkasti täyttänyt kirjeen ehtoja. Ei ole välttämättä edes väliä, onko työnhakija saanut kirjeen ajassa, jolloin hän olisi voinut täyttää työtarjousten ehdot tai että työttömällä olisi tarvittava kompetenssi kyseisiin työpaikkoihin. Nykyinen käytäntö on törkeä ja perusoikeuksia loukkaava.
8. Ovatko työttömyysturvalain 6 § 2) ja 3) momentti keskenään ristiriidassa? Toisessa oletetaan, että omaehtoinen opiskelu ei käy ja toisessa että käy. Onko tässä väärinymmärrys?
9. Pidämme hyvänä, että työstä kieltäytymisen liittyvien hyväksyttävien syiden listaa on täydennetty. Lista vaikuttaa kohtuulliselta.

Helsingissä 24.8.2018

Työttömien Keskusjärjestön puolesta,

Jukka Haapakoski
Toiminnanjohtaja
jukka.haapakoski@tvty.fi
+358 50 577 2580

Lähdeviitteet:

Ahonen, G., Aura, O., Hussi, T. 2015. Henkilöstötuottavuus ja eurot - case rakennusala. Tutkimusraportti. Helsinki: Etera. Viitattu 19.3.2017.

http://www.ossiaura.com/uploads/1/6/5/4/16543464/henkil%c3%b6st%c3%b6tuottavuus_ja_eurot_%e2%80%93_case_rakennusala.pdf

Ahonen, G., Aura, O., Ilmarinen, J. 2009. Strategisen hyvinvoinnin tila Suomessa 2009. Tutkimusraportti.

http://www.ossiaura.com/uploads/1/6/5/4/16543464/strategisen_hyvinvoinnin_tila_suomessa_2009.pdf

Aura, O. 2017a. Management ja leadership molempia tarvitaan. Viitattu 30.4.2017.

<http://www.ossiaura.com/auran-faktat-blogi/management-ja-leadership-molempia-tarvitaan>

Työttömien Keskusjärjestö ry

Rahakamarinportti 3 A, 3. krs, 00240 Helsinki. Puh. 040 547 7090 • Y-tunnus 1003909-9

www.tyottomat.fi tai www.tvty.fi • etunimi.sukunimi@tvty.fi tai toimisto@tvty.fi

Verkkolaskuosoite: 003710039099. Välittäjän tunnus: 003721291126. Verkkolaskuoperaattori: Maventa Oy